

Spedbarnsobservasjon

Spedbarnsobservasjon har som målsetting å øke forståelsen av både eget og pasientens bidrag i en terapeutisk relasjon, samt fremme utviklingen av en terapeutisk holdning. Det understrekes at seminaret har kandidatens egen læring som målsetting. Seminaret innebærer således en læringssituasjon og er ikke et terapeutisk tilbud. Som en del av seminaret arbeides det med rekruttering av familier som er egnet.

Opptakskrav for seminaret

- Deltakelse er åpent for alle.
- Søkere til innføringsseminar og videregående seminar blir prioritert.
- Kandidaten bør ikke ha egne barn under to år.

Arbeidsmetode

Spedbarnsobservasjon går ut på at kandidaten følger et spedbarn fra fødsel og i minimum ett år. Kandidaten observerer spedbarnet hjemme i sine naturlige omgivelser en time en gang i uken gjennom dette året. Kandidaten tilbyr ikke profesjonell hjelp til familien, men er tilstede som en «beskjeden gjest», der mye av læringen består i å observere uten å intervensere.

Kandidaten deltar i en seminargruppe som møtes ukentlig eller annen hver uke. Deltakernes observasjoner legges frem på seminaret. Framleggelsene skal anonymiseres og makuleres umiddelbart etter at seminaret er slutt.

Ved avslutning av seminaret skal deltakerne skrive et refleksjonsnotat over egen læringsprosess og legge det frem for seminargruppen.

Seminargruppen er på 3-5 personer.

Seminaret er erfaringsbasert, det undervises ikke i teori.

Litteraturlisten for IBUP inneholder anbefalt litteratur.

Læringsmål/tema

- Fremme utvikling av kandidatens terapeutiske holdning. Kandidaten skal bli seg bevisst egne følelser og reaksjoner, samt utvikle evnen til å romme disse i møte med spedbarnet og dets omsorgspersoner.
- Oppøve evnen til å skille mellom det som observeres og de tolkninger som knyttes til observasjonen.
- Øke deltakerens evne til å romme følelser over tid uten å handle.
- Komme i kontakt med og få større forståelse for førspråklige tilstander.
- Utvikle rom for refleksjon og sensitivitet for emosjonelle erfaringer.
- Øke kandidatens kunnskap om spedbarnets emosjonelle, motoriske, kognitive og sosiale utvikling.
- Øke kandidatens forståelse av spedbarnets tilknytningsprosesser og relasjonelle utvikling, samt betydningen av barnets plass i familien.

Spedbarnsobservasjonsseminarets målsetting er todelt. På den ene siden skal seminaret øke forståelsen av spedbarnets emosjonelle, kognitive, sosiale og motoriske utvikling i relasjon til dets omsorgspersoner. På den annen side skal seminaret øke kandidatens kontakt med de følelser og tanker som vekkes i en selv i møtet med spedbarnet.

Spedbarnets naturlige uttrykk virker sterkt og er fra naturens side ment til å mobilisere til handling. På seminaret legges det stor vekt på arbeidet med å utvikle et rom for refleksjon og tilstrebe en sensitivitet for emosjonelle erfaringer slik at man kan romme følelser over tid uten å agere dem ut.

Som observatør skal man være tilstede som en «beskjeden gjest» og etterstrebe en ikke-vurderende holdning. Man utfordres på sitt behov for å agere og oppøves i å «sitte på sine hender», det vil si at man blir bedre kjent med sine impulser til å handle og øver seg på å tåle å være i sterkt emosjonelt ladede situasjoner. Denne måten å forholde seg på er en sentral del av en terapeutisk holdning.

Spedbarnets uttrykk er språkløst. Ved å følge mor/far og barn i deres utfordringer og løsninger vil man øke evnen til bedre å forstå nonverbal kommunikasjon. Man kan observere hvordan emosjonene på sitt mest rudimentære nivå er kroppslig forankret og hvordan disse følelsene utvikles og blir tillagt mening gjennom morens/farens emosjonelle gjensvar.

Personlighetsutviklingen skjer i nær relasjon til omsorgsgiverne. Kandidaten erfarer både spedbarnets sårbarhet og dets robusthet og følger hvordan tidlige tilknytningsmønstre dannes og hvordan løsnings- og mestringsstrategier utvikles.

Spedbarnsobservasjon har stor overføringsverdi til psykoterapeutisk arbeid. Nonverbale uttrykk, primitive affekter og forsvarsmåter kommer til syne i behandlingsrommet. Ved å ha vært vitne til spedbarnets uttrykk og reaksjonsmåter, samt ha drøftet dette på seminaret, kan disse tidlige reaksjonsmønstrene lettere gjenkjennes og forstås i møtet med pasienten – om det er et barn, ungdom eller en voksen.

Spedbarnsobservasjonsseminaret gir anledning til en inngående og mer personlig forankret forståelse av psykoanalytiske begreper.

Den psykoanalytiske forståelsesmåten, med støtte fra spedbarnsforskning, kan belyse komplekse prosesser som utspiller seg i nære relasjoner. På seminaret drøftes også etiske aspekter ved observasjonen og kandidaten blir bevisstgjort sin rolle i familien den besøker.

Varighet

Seminaret innebærer observasjon av et spedbarn fra fødselen gjennom det første leveåret, noe som utgjør cirka 40 observasjonstimer. Seminarets varighet er regnet til omlag 1,5 år. Det avsluttes når samtlige deltakere har gjennomført sine observasjoner.

Godkjenningskrav

For å få godkjent seminaret må kandidaten ha gjennomført cirka 40 timer med observasjon og vært tilstede i minimum 80 % av seminartiden.

Ved avslutningen av seminaret skriver deltakerne en kort rapport/refleksjonsnotat (3-5 sider) som presenteres i seminargruppen.